

Kovács Virág

alumni (PTE ÁJK), az ÓNSZ Elméleti-Történeti Tagozatának korábbi tagja

A veszélyes állat által okozott kárért viselt felelősség egyes kérdései az ókori Rómában és a hatályos magyar magánjogban¹

I. Bevezető gondolatok

Az állatok károkozása és az ezért viselt felelősség témaköre gyakran kutatott téma a magyar magánjoggal foglalkozó szakirodalomban, aktualitása pedig permanens, hiszen az állattartás szükségszerűen együtt jár az esetleges károkozás lehetőségével. Már a római magánjogban – a XII táblás törvények idejétől kezdődően – megjelentek az állatok károkozásával kapcsolatos kárfelelősségi tényállások és szabályok, hatásuk pedig a mai magyar polgári jogban is érzékelhető.

A tanulmány célja, hogy bemutassa – a vonatkozó primer források alapján – a római jogban, az állatok károkozása esetében felmerülő kárkötelmek és alkalmazható keresetek közül az *actio de ferist*, amely kifejezetten a veszélyes állat károkozása esetében állt a károsult (és egyéb) személy rendelkezésére kárigényének érvényesítésére.

A cikk összehasonlítás céljából kitér a hatályos Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk. vagy új Ptk.) veszélyes állat károkozása esetében alkalmazandó normáira, illetve ehhez kapcsolódóan a veszélyes állat, valamint a veszélyes ebek tartásának egyes kérdéseire, külön kiemelve a téma római jogi relevanciáját.

II. Az állatkárokból eredő kötelmek római jogi szabályozásának rövid áttekintése

Az állatkárokból eredő kötelmek Gaius felosztása alapján a vegyes kötelmek, vagyis a *variae causarum figurae* közé tartoztak a római jogban, hiszen nem voltak besorolhatóak sem a szerződések, sem a jogellenes cselekmények (Justinianus felosztása alapján pedig sem a *quasi-contractusok*, sem a *quasi-delictumok*) közé, joghatásként azonban mégis kötelmi viszony fűződött hozzájuk a jogalkotó akaratából. Ezek a kötelmek a dolog tulajdonosát, illetve birtokosát terhelték pusztán a tulajdonjog, illetve a birtokjog alapján, így, mint *extravagantes*, a dologi jog körében is lehetne velük foglalkozni,

¹ A 2025-2.1.1-EKÖP számú projekt a Kulturális és Innovációs Minisztérium, Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, az EKÖP-25-2-II-PTE-811 kódszámú Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Programjának finanszírozásában valósult meg.

azonban hagyományosan a kötelmi jogban, az *ex lege* kötelmek eseteiként szokás őket tárgyalni.² Fontos kiemelni, hogy a római jog, ellentétben az ókori Kelet jogrendszereivel, valamint bizonyos görög városállamok jogával, nem vonta az állatokat a büntetőjog szabályozási körébe,³ Polojac megfogalmazásában ez alapján a római jog racionálisabb szabályozást is követett a görögénél.⁴

A római jogban nem létezett általános szabály az állattartóknak a tulajdonukban álló állatok által okozott károkért viselt felelősségére, az ide vonatkozó tényállások egy része azonban már az archaikus jogban, a XII táblás törvények idején rögzítést nyert.⁵ Az azonban teljesen közömbös volt ekkor, hogy az állat tulajdonosának akaratából vagy anélkül okozta a kárt. A tulajdonosi helyzet az a kapcsolóelv, amely az állat gazdájának felelősségét megteremtette.⁶

Ha tehát az állat gazdás volt, a károsult rendelkezésére kárigénye érvényesítése végett a civiljog az állatkárok esetére a következő kereseteket biztosította: az *actio de pauperiet*, a néglábú háziállat károkozása esetére (ha az *contra naturam*, azaz természetével ellentétes módon viselkedett) az *actio de pastu pecorist* a tilosba belegelő állat gazdája ellen, valamint az *actio de ferist* a vad, veszélyes állat károkozása esetére.⁷

III. Felelősség a veszélyes állat károkozásáért – az *actio de feris*

A római állattartás körében szükséges kiemelni a gyakori állatviadalokat (*venationes*), illetve azt, hogy az arisztokraták körében is igen népszerűnek számított a vadállatok (kedvtelésből) tartása. Mindezek, valamint az állatok számának gyors növekedése szükségessé tették, hogy az állattartás szabályozása kiegészüljön, mely feladat az *adeilis curulisekre* hárult: nekik kellett gondoskodniuk az állatviadatok megrendezéséről, továbbá a közúti forgalom rendjéről és biztonságáról is.⁸

² Benedek Ferenc - Pókecz Kovács Attila: Római magánjog. Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest 2021. 254-255. o.

³ Nótári Tamás: Milena Polojac: Actio de pauperie and Liability for Damage Caused by Animals in Roman Law. Jogelméleti Szemle 2010/3. sz.

https://epa.oszk.hu/05200/05288/00043/pdf/EPA05288_jogelméleti_szemle_2010_3_10.pdf (2026. 03. 25.).

⁴ Milena Polojac: Actio de pauperie: anthropomorphism and rationalism. Sabinet African Journals. 2012. 119. o. <https://journals.co.za/doi/abs/10.10520/EJC130304> (2026. 03. 25.).

⁵ Földi András - Hamza Gábor: A római jog története és intézményei. Novissima Kiadó, Budapest 2022. 584. o.

⁶ Pólay Elemér: A felelősség kérdése a római jogban a Tizenkéttáblás Törvény idején. In: Antik Tanulmányok Studia Antiqua II. szám. Akadémiai Kiadó, Budapest 1991. 123. o., Kovács Virág: Állatkárok és felelősség a római jogban. Az *actio de pauperie*. Scriptura 2025/2. sz. 81. o. https://onszak.pte.hu/userfiles/cikk/256/scriptura25ii_kovacs.pdf (2026. 03. 25.).

⁷ Lásd: Benedek, Pókecz Kovács: i. m. 255-256. o., Földi, Hamza: i. m. 584. o.

Ezekből kettő, az *actio de pauperiet* és az *actio de pastu pecorist* már a XII. táblás törvény is említi. Pólay: i. m. 122. o.

Az állatkárokból eredő felelősség kérdésében lásd még: Bernard S. Jackson: Liability for Animals in Roman Law: An Historical Sketch. The Cambridge Law Journal, 37/1. sz. 1978. 122-143. o.

https://www.jstor.org/stable/4506064?searchText=animals+roman+law&searchUri=%2Faction%2FdoBasicSearch%3FQuery%3Danimals%2Broman%2Blaw%26so%3Drel&ab_segments=0%2Fbasic_search_gsv2%2Fcontrol&refr_eqid=fastly-default%3Ab2126fef42ea25a3240e28bf5d01e69&seq=1 (2026. 03. 30.).

⁸ Sárny Pál: Kutatartás az ókori Rómában: szokások, tanácsok, jogszabályok. In: Jogi kihívások és válaszok a XXI. században 4. (szerk.: Varga Zoltán) Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, 2025. 296. o.

Ha közút vagy valamely köztér környékén egy veszélyes állat a járókelőket megsebesítette, az *aediles curules*⁹ az állat tulajdonosa ellen keresetet adott.¹⁰ A kereset az *aediles curules edictum*án alapult, és az ellen lehetett indítani, aki vad- vagy veszélyes állatot tartott a közút mellett. Az *edictum* három különböző esetet határozott meg: az állat szabad ember halálát okozta, szabad embernek sérülést, vagy egyéb károkat okozott.¹¹ Az egyéb kár lehetett bármilyen vagyontárgy sérülése, megrongálódása, megsemmisülése, elpusztulása, rabszolga halála vagy testi sérülése.¹²

Az *edictum* kibocsátásának időpontja pontosan nem ismert. Sáry szerint akkor kerülhetett erre sor, amikor az *actio de pauperie* még nem volt alkalmazható a kutya, illetve a házisertés által okozott károk eseteire.¹³

Ulp. D. 21, 1, 40, 1

„Deinde aiunt aediles: *“ne quis canem, verrem vel minorem aprum, lupum, ursum, pantheram, leonem”...*”

Paul. D. 21, 1, 41

„Et generaliter aliudve quod noceret animal, sive soluta sint, sive alligata, ut contineri vinculis, quo minus damnum inferant, non possint, ...”

Az *actio de feris* tehát vad (veszélyes) állatok károkozása esetén állt rendelkezésre, ha az állatot közút közelében tartották, és az halált, személyi sérülést vagy dologi károkat okozott.¹⁴ A vadállatok esetében is élt az a szabály, hogy a felelősséget akkor lehetett megállapítani, ha volt az állatnak gazdája, legalábbis a károkozás idején.¹⁵ Az első idézett Digesta fragmentum felsorolja azoknak a vadállatoknak a körét, amelyek esetében az *edictum* megtiltotta, hogy azokat olyan helyen tartsák, „*ahol az emberek járni szoktak, s ahol így ezek az állatok sérelmet vagy kárt okozhatnak.*” Ilyen állat például a kutya, a sertés, a vadkan, a farkas, a medve, a párduc, vagy az oroszlán.¹⁶

A felperes az *edictum* által meghatározott első esetben elsősorban az elhunyt rokona, örököse lehetett, ha az elhunyt hatalomalatti volt, akkor pedig a *paterfamilias*. Másodsorban lehetett viszont bármely római polgár, Sáry szerint ugyanis valószínű, hogy a kereset *popularis actio* volt. Az *edictum*

⁹ Ezt a kisebb *magistratusi* tisztséget Kr. e. 367-ben, a *praetorokéval* együtt létesítették. Felügyelték a középületeket, középítkezéseket (*cura aedium*), rendészeti jogkört gyakoroltak (*cura Urbis*), ellenőrizték a piaci árakat és biztosították a gabonaellátást (*cura annonae*), valamint gondoskodtak a nyilvános játékok megrendezéséről (*cura ludorum*). A két tisztségviselő rendelkezett *ius edicendi*vel és *iurisdictio*val, valamint bírságolási, zálogolási, lefoglalási és egyéb (pl.: piacrendészeti) jogkörök is megillették őket. Földi, Hamza: i. m. 21-22. o.

¹⁰ D. I. C. Ashton-Cross: Liability in Roman Law for Damage Caused by Animals. The Cambridge Law Journal 11/3. sz. 1953. 396-397. o. <https://www.jstor.org/stable/4504151?seq=1> (2026. 03. 25.), Földi, Hamza: i. m. 584. o.

¹¹ Polojac: i. m. 119. o.

¹² Sáry: i. m. 296. o.

¹³ U. o.

¹⁴ Sáry: i. m. 298. o.

¹⁵ Ashton-Cross: i. m. 395. o., Inst. IV. 9. pr., D. 9, 1, 1, 10.

¹⁶ Sáry: i. m. 296. o.

második nevesített esetében a felperes a sértett személy volt (vagy hatalomalatti esetében szintén a *paterfamilias*), a harmadik esetben pedig a megrongált dolog tulajdonosa, esetleg a dolog épségben maradásáért felelős személy.¹⁷

A keresetet olyan személy ellen lehetett indítani, aki az állatot tiltott helyen tartotta, ehhez nem volt szükséges, hogy az állattartó tulajdonos legyen. Az állattartó akkor is felelt, ha a kárt okozó veszélyes állat elszökött tőle, s így uratlanná vált.¹⁸

Ulp. D. 21, 1, 42

"... *qua vulgo iter fiet, ita habuisse velit, ut cuiquam nocere damnumve dare possit. si adversus ea factum erit et homo liber ex ea re perierit, solidi ducenti, si nocitum homini libero esse dicetur, quanti bonum aequum iudici videbitur, condemnatur, ceterarum rerum, quanti damnum datum factumve sit, dupli*".

Sérülés esetén a kereset bírói mérlegelés által megállapított összegű kártérítésre ment,¹⁹ ha azonban az állat szabad ember halálát okozta, tarifális bírságra irányult, amely a justinianusi jogban 200 *solidus* összegben került meghatározásra. Az egyéb okozott kár esetében – ha összecszerűen meghatározható volt, akkor – a kártérítés *duplumra* ment.²⁰ Mindhárom esetben pénzbüntetés követelésére volt lehetősége a felperesnek, *noxába* adásra nem.²¹

Abszolút (vagy legalábbis objektív) felelősségről beszélhetünk ebben az esetben, a felperesnek nem volt szükséges a *culpa* bizonyítása, és feltehetőleg az állat provokálása (s ebből következő támadó magatartása), vagy a sérülést szenvedett személy közreható gondatlansága sem akadályozta meg a keresetindítást.²² Ezen a véleményen van Sárý is, azonban kiemeli, hogy a sértett közrehatásának relevanciája vitatott a szakirodalomban.²³

Paulus szerint a *praetori* jogfejlesztés kiterjesztette a keresetet más veszélyes állatokra is: kiemelten ide tartoztak az ökrök, a rúgásra hajlamos öszvérek vagy a megbokrosodott lovak – legyenek bármilyen ártalmasak, akár szabadon tartva, vagy megkötve.²⁴

¹⁷ Sárý: i. m. 297. o.

¹⁸ U. o., Vö.: Ashton-Cross: i. m. 396. o.

¹⁹ Sárý: i. m. 296. o.

²⁰ Földi, Hamza: i. m. 584. o., Ashton-Cross: i. m. 397. o., Sárý: i. m. 296. o.

²¹ Sárý: i. m. 297. o. Az *actio de pauperie* és az *actio de pastu pecoris* noxális keresetek voltak, így a kárt okozó állat tulajdonosa teljesíthetett a reparációval vagylagosan a kárt okozó állat *noxába* adásával is. Földi, Hamza: i. m. 584. o.

²² Ashton-Cross: i. m. 397. o.

²³ Sárý: i. m. 297. o. A szerző által idézett paulusi szöveghely (Paul. Sent. 1, 15, 3.) szerint az állat ingerlése esetében – ha az ennek okán támadta meg a károsult személyt – nem volt lehetőség a kereset megindítására. Vö.: Reinhard Zimmermann: The Law of Obligations. Roman Foundations of the Civilian Tradition. Oxford University Press, Oxford 1996.

²⁴ Ashton-Cross: i. m. 402. o., D. 21, 1, 41. és 43., lásd még: Sárý: i. m. 297. o.

Kárt okozó veszélyes állat esetén több kereset is rendelkezésére állt a kárt szenvedett félnek az *actio de feris*en kívül.²⁵ Justinianus Institutiói szerint (Inst. 4. 9. 1) bizonyos esetekben az *actio de pauperie* is megindítható volt, tehát a két kereset halmozására is volt lehetőség.²⁶

III.1. Kitekintés a veszélyes állat által okozott kárért viselt felelősség hatályos szabályozására

Az állatokat hatályos jogunk dologként definiálja, s ez nem elhanyagolható szempont a károkozásuk tekintetében sem. Lénárdné és Nochta megfogalmazásában az állatok „...bár élőlények, önálló jogalanyisággal nem rendelkeznek, nem jogképesek, nincsen cselekvőképességük. Az általuk okozott kár vonatkozásában a felelősség kizárólag az állattartó természetes vagy jogi személyt terhelheti.”²⁷

A felelősség az állatok károkozásáért cím alatt hatályos Polgári Törvénykönyvünk három tényállást szabályoz: a vadászható állat által okozott kárért való felelősséget, a veszélyes állat tartójának és a veszélyesnek nem minősülő állat tartójának felelősségét.²⁸ A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) az állatok károkozásáért való felelősség alkalmazásában háziállat, vadállat, valamint vadon élő állat károkozását különböztette meg, az utóbbi kategóriát pedig külön törvény, a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) szabályozza (szabályozta). Az új Ptk. nem tartotta fent ezt a terminológiai rendet, melynek oka abban lelhető fel, hogy vannak olyan vadállatnak nem minősülő háziállatok, amelyek a fajta jellemzőinél fogva veszélyesek, valamint a Vtv.-ben szabályozottak szerinti vadkárra (mező- és erdőgazdálkodásban okozott károk) „*olyan speciális szabályok vonatkoznak, amelyek idegenek a Ptk. teljes*

²⁵ 1.) Ilyen volt a D. 47. 11. 11. szerinti *praetori actio*. Nem sok információ maradt fent erről a lehetőségről, azonban Paulus szerint akkor volt használatos, amikor a kárt a vadállat közvetlenül, vagy közvetve (tehát az állattól való félelem) okozta. A forráshely kígyókat magukkal hordozó és bemutató emberekkel szemben a cselekmény súlyosságával arányos intézkedést irányzott elő, amennyiben a kárt a hullóktól való félelem okozza. *Ashton-Cross*: i. m. 396. és 400. o.

2.) Az *actio legis Aquiliae* (vagy *in factum actio*) alkalmazására Ashton-Cross nem talált példát, azonban véleménye szerint nincs ok arra, hogy miért ne lehetne alkalmazni pl.: egy gondatlan cirkusztulajdonossal szemben, aki nem kerítette be megfelelően az állatait. *Ashton-Cross*: i. m. 396. o.

²⁶ *Sáry*: i. m. 297., lásd még: *Ashton-Cross*: i. m. 399-400. o.

²⁷ Lénárdné Maletics Borbála - Nochta Tibor: Az állatok magánjogi státuszhelyzetéről. Magyar Jog 2022./5. sz. <https://magyarjogfolyoirat.hu/mj/article/view/mj202205-8> (2026. 03. 29.).

Elérés útja: <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/9067791> (2026. 03. 29.).

²⁸ Az utóbbi két esetben az új Ptk. megtartotta a korábbi magánjogi kódex szabályozását (stiláris változtatásokkal). A gyakorlatban jogalkalmazási problémaként jelentkezett a háziállatok körének meghatározása, mert vannak olyan vadállatnak egyébként nem minősülő háziállatok (pl.: pitbull), amelyek akár teljesen kiszámíthatatlanul is viselkedhetnek, és rendkívül veszélyesek is lehetnek. A Ptk. ezért nem a háziállat–vadállat kategóriáit használja, hanem a veszélyes és veszélyesnek nem minősülő állatok között tesz különbséget. A megkülönböztetés törvényes alapját az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: Ávtv.) 24. §-a határozza meg, amely szerint „A veszélyes állat tartójának felelősségére a Polgári Törvénykönyvnek a fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytatókra vonatkozó szabályait kell alkalmazni.” Lábady Tamás, Parlagi Máttyás, In: Nagykomentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez (szerk.: Gárdos Péter - Vékás Lajos), elérés útja: <https://uj.jogtar.hu/> (2026. 03. 29.).

kártérítés elvén nyugvó rendszerétől.” Így az oda nem tartozó, e szabályozás körén kívül eső eseteket a hatályos Ptk. külön, önálló felelősségi alakzatként szabályozza.²⁹

Az állatok által okozott károkért való felelősség szabályai hatályos polgári jogunkban tehát kettéválnak aszerint, hogy állattartás körében keletkezik-e a kár, vagy azt vadászható állat okozza, az állattartás körében pedig megkülönböztet a törvény veszélyes, illetve veszélyesnek nem minősülő állatok által okozott kárfelelősségi szabályokat.³⁰ A veszélyesnek nem minősülő állat tartója felelős az állat által elkövetett károkért, kivéve, ha bizonyítja, hogy az állat tartásával kapcsolatban őt felróhatóság nem terheli.³¹ A veszélyes állat tartójának felelősségére azonban eltérő szabályokat határoz meg a Ptk.

6:562. § [Az állattartás körében okozott kár]

„(2) Veszélyes állat tartója a veszélyes üzemi felelősség szabályai szerint felel.”

A vonatkozó Ptk. szakasz alapján a veszélyes üzemi felelősség³² szabályait indokolt alkalmazni abban az esetben, ha az adott állat a veszélyes állat kategóriájába esik. Ide tartozhatnak például az emberre veszélyt jelentő állatfajok, mint a cirkuszban fellépő, e célból tartott vadállatok, otthon tartott hüllők, veszélyes rovarfajok.³³

A veszélyes állatok esetében is csak akkor lehet a felelősséget megállapítani, ha a veszélyes állatnak állattartója is van.³⁴ Az állattartó fogalmát az Ávtv. határozza meg, mely szerint *„állattartónak minősül az állat tulajdonosa, illetve az, aki az állatot vagy az állatállományt gondozza, felügyeli.”*³⁵ A polgári jogi felelősség szempontjából közömbös, hogy az állattartó tulajdonos-e, vagy valamilyen más, egyéb jogviszony alapján kerül az állat a birtokába, illetőleg a felügyelete alá. Nem minősül azonban állattartónak az állam mint a vadon élő állatok tulajdonosa, továbbá az sem, aki alkalmazottként vagy szövetkezeti tagként tart állatot.³⁶

Veszélyes állatnak az Ávtv. meghatározása alapján a veszélyes állatfajok egyedei minősülnek, melyek körét a veszélyes állatfajokról és egyedeik tartásának szabályairól szóló 85/2015. (XII. 17.)

²⁹ Orosz Árpád: Felelősség az állatok károkozásáért. In: A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a kapcsolódó jogszabályok nagykommentárja IV. kötet. (szerk: Osztovits András). Opten Informatikai Kft., Budapest 2014. 319. o.

³⁰ Nochta Tibor: Kártérítési Jog. Menedzser Praxis Kiadó, Budapest 2016. 166. o.

³¹ Ptk. 6:562. § (1) bekezdés.

³² A veszélyes üzemi felelősséghez lásd: Pusztahelyi Réka: A veszélyes üzemi felelősség egyes kérdései az új Ptk. rendszerében. Publicationes Universitatis Miskolcensis, Sectio Juridica et Politica, Tomus XXXIII. 2015. 306–325. o. https://matarka.hu/koz/ISSN_0866-6032/tomus_33_2015/ISSN_0866-6032_tomus_33_2015_306-325.pdf (2026. 03. 27.).

³³ Nochta: i. m. 167-168. o.

³⁴ Lénárdné - Nochta: i. m.

³⁵ Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1198. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: Ávtv.). 3. § 1. pont, Orosz: i. m. 319. o.

³⁶ Nochta: i. m. 166-167. o.

FM miniszteri rendelet határozza meg.³⁷ A jogszabály külön mellékletben nevesíti a különösen veszélyes, a közepesen veszélyes, illetve az elővigyázatosságot igénylő állatfajok körét,³⁸ tartásuk részletes szabályai pedig – a rendelet mellett – az Ávtv.-ben,³⁹ illetve a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról szóló 41/2010. (II. 26.) kormányrendeletben (a továbbiakban: kedvtelésből tartott állatok rendelete)⁴⁰ találhatóak meg. A veszélyes állat tartási helyeül szolgáló ingatlanon, ingatlanrészen a veszélyre felhívó, jól látható tartós jelzést kell elhelyezni, az állat fajának feltüntetésével. A veszélyes állat közterületen csak átmenetileg, közvetlen és állandó felügyelettel, ember és állat életét, testi épségét nem veszélyeztetve tartható. A veszélyes állat tartójának gondoskodnia kell az állat szökésének megakadályozásáról.⁴¹ Fontos megemlíteni, hogy az állattartásra vonatkozó hatósági előírások a polgári jog szempontjából tulajdonképpen csak védekezési minimumnak minősülnek: nem garantálják, hogy ha az állattartó ezeket a szabályokat, előírásokat betartja, akkor feltétlenül mentesül a polgári jogi kártérítési felelősség alól.⁴²

A veszélyes állatok témakörén belül külön ki szeretném emelni a veszélyes ebekre vonatkozó szabályrendszert, illetve az ide kapcsolható, releváns római jogi szabályozást. Veszélyes eb alatt hatályos jogunkban az állatvédelmi hatóság által egyedileg veszélyesnek minősített ebeket értjük.⁴³ Ez akkor történik meg, ha az eb fizikai sérülést okozott, és megvalósulnak a veszélyesnek minősítés jogszabályban meghatározott feltételei vagy az eb fizikai vagy pszichikai állapota alapján feltételezhető, hogy az embernek fizikai sérülést okozhat, és ez a veszélyhelyzet kizárólag az eb veszélyesnek minősítésével hárítható el.⁴⁴ Az eljárásba be kell vonni az ebek viselkedésének megítélésében jártas szakértőt.⁴⁵ A cikk által érintett témához ez alapvetően a kutyatámadásokon keresztül kapcsolódik, amelyek igen gyakran előforduló jogalapjai az állatok károkozása körében indult kártérítési pereknek. A veszélyes eb az Ávtv. szerint a polgári jogi szabályok szempontjából vadállatnak minősül.⁴⁶ Ez – a fentebb kifejtettek szerint – a régi Ptk. szerinti terminológia. A felelősségi szabály azonban változatlan, veszélyes eb esetén a veszélyes üzemi felelősség szabályai az irányadóak, úgy, ahogy veszélyes állatnál is.⁴⁷

A veszélyes eb a veszélyesnek minősítést követő 60 nap elteltével kizárólag a járási állat-egészségügyi hatóság által kiadott engedéllyel, az abban előírt tartási feltételek betartása mellett,

³⁷ A veszélyes állatfajokról és egyedeik tartásának szabályairól szóló 85/2015. (XII. 17.) FM miniszteri rendelet

³⁸ Ávtv. 20. § (2) bekezdése az állatok veszélyessége alapján e 3 kategóriát különbözteti meg.

³⁹ Ávtv. 20-24. §.

⁴⁰ kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról szóló 41/2010. (II. 26.) kormányrendeletben (a továbbiakban: kedvtelésből tartott állatok rendelete) 17/C-17/M. §.

⁴¹ Ávtv. 21. § (4)-(6) bekezdések.

⁴² *Ország* i. m. 320. o.

⁴³ Ávtv. 24/A. § (2) bekezdés.

⁴⁴ Ávtv. 24/A. § (1) bekezdés.

⁴⁵ Ávtv. 24/A. § (3) bekezdés.

⁴⁶ Ávtv. 24/A. § (6) bekezdés.

⁴⁷ Régi Ptk. 351. § (2) bekezdés: „Vadállat tartója úgy felel, mint az, aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat.”

ivartalanítva és transzponderrel megjelölve tartható.⁴⁸ Nyakörvén jól látható jelzést kell elhelyezni, amelynek egyik oldalán az eb tartó adatai, a másik oldalán az eb hívóneve és a „Veszélyes!” felirat szerepel. A veszélyes eb olyan megfelelően zárt, bekerített vagy elkerített helyen tartható csak, amely megakadályozza a közterületre vagy szomszédos magánterületre történő, felügyelet nélküli kijutását, továbbá, hogy embernek vagy állatnak sérülést okozzon. A veszélyes eb tartására szolgáló ingatlan be- és kijáratain jól olvasható „Vigyázat! Veszélyes eb!” feliratú táblát kell elhelyezni, jól látható helyen, a szöveg mellett pedig jól látható, támadó ebet ábrázoló grafika feltüntetése is szükséges.⁴⁹ E jelzés nem egyedi, modern kori vívmány, hiszen már az ókori Rómában is használatos volt. A leghíresebb „cave canem”, azaz „Óvakodj a kutyától!” figyelmeztetés Pompeii-ben, az ún. Tragikus Költő házának padlómozaikján található meg. A több, mint 2000 éves felirat eredetileg arra szolgált, hogy figyelmeztesse a rossz szándékú személyeket (esetleg betörőket), akik a tulajdonos házába igyekeztek betérni, hogy a lakásban egy veszélyes kutya tartózkodik, védi azt.⁵⁰

6:535. § [A veszélyes üzemi felelősség]

„(1) Aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik.”⁵¹

A veszélyes állat által okozott károkért viselt felelősség tehát objektívizált, csak szűk körű kimentési lehetőség áll a kárt okozó állat tartójának rendelkezésére.⁵² A veszélyes állat tartója, a veszélyesnek nem minősülő állat károkozása körében ismertetett szabállyal ellentétben, akkor mentesülhet a felelősség alól, ha – a fentiek alapján – bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik. A veszélyes állat által okozott károk esetében a veszélyes üzemi felelősség további szabályai is alkalmazandóak, így a károsult közrehatása, az elévülés, a veszélyes üzemek találkozása, valamint az üzembentartók egymás közötti viszonyrendszerére vonatkozó szabályok.⁵³

⁴⁸ Kedvtelésből tartott állatok rendelete 17/E. § (1) bekezdés.

⁴⁹ Kedvtelésből tartott állatok rendelete 17/H. § (1)-(3) bekezdések.

⁵⁰ Cave Canem Mosaic Pompeii. SeePompeii. <https://seepompeii.com/en/cave-canem-mosaic-pompeii/> (2026. 03. 24.).

⁵¹ Ptk. 6:535. § (1) bekezdés

⁵² Sárdi Adrienn: Állattartók magánjogi felelősségének főbb irányai. Opuscula Iuvenum Excellentissima. Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Civilisztika Tanszék 2021/2. sz. 23. o. <https://antk.uni-nke.hu/document/akk-copy-uni-nke-hu/Opuscula%20S%C3%A1rdi%20szerk.pdf> (2026. 03. 26.).

⁵³ Orosz i. m. 320. o. A Vtv. 75/A. § (2) bekezdése kimondja, hogy a vadászható állat által okozott kárért való felelősség és a fokozott veszéllyel járó tevékenységért való felelősség találkozása esetén a Ptk. veszélyes üzemek találkozására vonatkozó szabályai alkalmazandók. A vad és a gépjármű ütközése esetében tehát a veszélyes üzemi felelősség szabályait irányadóak. A témában lásd: Károlyi Kristóf: A vad és gépjármű ütközéséből eredő károkért való felelősség aktuális kérdései. Miskolci Jogi Szemle 2024/1. sz. 143-158. o. <https://ojs.uni-miskolc.hu/index.php/jogiszemle/issue/view/232> (2026. 03. 26.)

Érdekesség, hogy Bécsben bizonyos (veszélyesnek minősülő) kutyafajták tartása engedélyhez, meghatározott vizsga letételéhez köthető. A város honlapján közzétett listában szereplő kutyafajták (mind fajtiszta, mind keverék) tartoznak a rendelkezés hatálya alá így pl.: a pitbull, tosa inu, vagy a bullterrier.⁵⁴ Magyarországon 2010-ig a veszélyes eb fogalmát az ún. „pitbull törvény” a veszélyes és veszélyesnek minősített eb tartásáról és a tartás engedélyezésének szabályairól szóló 35/1997. (II. 26.) kormányrendelet vezette be és határozta meg, amely megkülönböztetett természetes hajlamainál fogva fokozottan veszélyes ebet (pitbull terrier és keverékei), valamint a veszélyesnek minősített ebeket. A tartásukhoz engedély szükségeltetett, amelyet a jegyző adott ki. A rendelet már nincs hatályban, az Alkotmánybíróság 2010. szeptember 30-ával megsemmisítette. Az ismertetett jogszabályok egyébként nem egyedülállóak, Angliában 1991-ben törvényi szinten került szabályozásra a veszélyes ebek kérdése.⁵⁵

IV. Összegző gondolatok

Látható, hogy napjaink felelősségi szabályaihoz hasonlóan az antik normákban is tetten érhetjük azt a felismerést, hogy a veszélyes állatok tartásával potenciálisan együtt jár a károkozás veszélye, így indokolt az általánostól szigorúbb felelősségi szabályok alkalmazása.

A római jogban ismert *actio de feris* kereset esetében, valamint a hatályos Ptk. szabályozásának bemutatása alapján megfigyelhető, hogy az irányadó felelősségi szabályok alapelveként rögzítik azt a tételt, hogy a veszélyes állat károkozása esetében is a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha gazdás állatról van szó. Az állattartó vonatkozásában pedig fontos kiemelni, hogy sem az antik jogban, sem pedig hatályos jogunkban nem szükséges az állattartó tulajdonosi minősége.

A szigorúbb (objektív) előírások megmutatkoznak az állatok tartása tekintetében is, valamint a felelősség alóli kimentés is eltérően alakul, mint a veszélyesnek nem minősülő állatok esetében. Ugyan a római jogban (az általános nézet szerint) nem volt lehetőség a felelősség alóli mentesülésre – amennyiben az állat károkozása az *aedilis edictum*ában meghatározottaknak megfelelt –, hatályos jogunkról is elmondható, hogy a kimentés lehetőségei veszélyes üzemi felelősség esetében igen korlátozottak és szigorúak.

⁵⁴ Vienna Dog Licence (Wiener Hundeführschein). City of Vienna.
https://www.wien.gv.at/english/environment/animal-protection/dog-licence.html?fbclid=IwY2xjawNXaLNleHRuA2FlbQlXMAbicmlkETBLME1YSFhlaXRYb0d0VTNVAR5N49JgD0HdKbnLd5xvTsLvSRJ_XqBua0VpC0sebOvBl4YCiFijlF1pzFSteg_aem_E5mhHboHL6LG-K_WN5TKSg (2026. 03. 24.).

⁵⁵ Jámbor Adrién: A „veszélyes eb” fogalmának változásai (a magyar Jogban). In: Studia Iurisprudentiae Doctorandorum Miskolciensium-Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai (szerk.: Stipta István, Lakos Zsuzsa). 2013. 136. o. <https://real.mtak.hu/94003/1/MDJT12.pdf> (2026. 03. 24.). Idézi: Nagy Csilla: A veszélyesnek minősített ebek tartásának jogi szabályozása. Közös Ügyünk az Állatvédelem Alapítvány.
https://www.kozosugyunkazallatvedelem.hu/data/file/2024/09/09/13_a_veszelyesnek_minositett_ebek.pdf (2026. 03. 24.).

Az elemzés eredményeként megállapítható, hogy a magánjogi felelősségi szabályok, így a veszélyes üzemi felelősség alkalmazandó normái esetében is fellelhetők római jogi gyökerek, s ezek az antik alapok a mai napig meghatározóak az állatok károkozása esetén.

